

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 4/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi autoverolain muuttamisesta

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1996 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 244/1996 vp.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 30 päivänä toukokuuta 1995 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Polven toivomusaloitteen 51/1995 vp invalidien autoveron palauttamisen korottamisesta sekä 14 päivänä maaliskuuta 1996 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Alarannan toivomusaloitteen 14/1996 vp vammaisten autonhankinnan helpottamisesta autoveroa palauttamalla.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina ministeri Arja Alho ja vanhempi hallitussihteeri Heikki Kuitunen valtiovarainministeriöstä, alivaltiosihteeri Eero Salovaara ja tarkastaja Ari Rouhe ulkoasiainministeriöstä, ylijohtaja Harri Cavén liikenneministeriöstä, ylitarkastaja Pasi Tuominen puolustusministeriöstä, ylitarkastaja Reima Jokinen tullihallituksesta, vakuutusyhtiöiden autokorjaustoimikunnan asiamies, liikennevakuutuksen tekninen johtaja Rainer Tuomainen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta, yksikön päällikkö Markku Kärkkäinen Ajoneuvohallintokeskuksesta, toimitusjohtaja Pekka Puputti Autotuojat ry:stä, tekninen asiamies Rickard Gunell Autoliitto ry:stä, logistiikkapäällikkö Markku Maukonen Suomen Kuorma-autoliitto ry:stä, puheenjohtaja Veikko Virtanen ja sihteeri Seppo Toivanen Veteraanimoottoripyöräklubi ry:stä, yrittäjä (myyntijohtaja) Erkki Niskanen Autonrakentaja Spendexistä, yrittäjä Jean Niemi Sporttiauto JN TMI:stä ja puheenjohtaja Jukka Selenius Suomen Harrasteajoneuvoliitto ry:stä sekä tulliylijohtaja Asko Talsi.

1. Hallituksen esitys

Auto- ja moottoripyöräverotus uudistettiin kokonaisuudessaan Suomen EU-jäsenyyden johdosta vuoden 1995 alusta alkaen. Asiaa

koskeva hallituksen esitys (HE 321/1994 vp) annettiin eduskunnalle 30 päivänä marraskuuta 1994 ja käsiteltiin välittömästi joulukuun 1994 alussa.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan autoverolakiin sisältyy runsaasti muutosta edellyttäviä yksityiskohtia.

Autovero määrätään ajoneuvon verotusarvon perusteella. Verotusarvo muodostuu kaikista ajoneuvon hankintaan liittyvistä kustannuksista aina siihen asti, kun ajoneuvo on toimitettu verovelvolliselle. Käytettyjen autojen tuonnissa esiintyy käytännössä useita verotuksellisia ongelmia. Monissa tapauksissa verotuksessa käytettävän tullausarvon määrittäminen on tapahtunut samanlaisen tai vastaavan tavaran kauppaa-arvon perusteella. Myös muita menetelmiä on käytössä autoverotuksessa. Jos vaihtoehtoja on useita, niistä voidaan valita se, joka johtaa verovelvollisen kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Tämä edellyttää kuitenkin verovelvolliselta aktiivisuutta ja eri vaihtoehtojen selvittämistä.

Jotta muuttoautona tuotavan ajoneuvon verotus tulisi nykyistä selkeämmäksi, hallitus ehdottaa, että lakia täydennettäisiin säännöksellä, joka yksinkertaistaisi verotuksen perusteena olevan vastaavan uuden auton verotusarvon määrittämistä. Myös ehdotuksen mukaan jäisi kuitenkin verovelvolliselle edelleen mahdollisuus esittää tiedossaan olevaa hallituksen esitykseen sisältyvää edullisempaan lopputulokseen johtavaa aineistoa verotuksen perusteeksi.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi muuttoautona verotettavia ajoneuvoja koskeva uusi 25 a §, jonka mukaan veroa määrättäessä voidaan vastaavan uuden ajoneuvon verotusarvona pitää 45 prosenttia vastaavan tai lähinnä vastaavan ajoneuvon yleisestä vähittäismyyntihinnasta Suomessa. Muuttoauton verovähennyksen määrää ehdotetaan samalla korotettavaksi nykyisestä 50 000 markasta 65 000 markkaan.

Yleiseltä vähittäismyyntihinnaltaan 164 666 markan hintaisen auton verotusarvoksi muodostuu autoverolain säännösten mukaan 74 100 markkaa. Kun tästä saadaan bensiinikäyttöisen

Suomesta hankitun auton verotusarvon määräksi 65 000 markkaa, eli juuri edellä mainittu muuttoautille myönnettävää veronalennusta vastaava määrä, tätä halvemmista autoista ei jouduttaisi suorittamaan veroa. Kalliimmista ajoneuvoista on suoritettava vero 65 000 markalla vähennettynä. Näille määrille tulee lisäksi suoritettavaksi arvonlisävero.

Edellä selostettuja säännöksiä sovelletaan heti ulkomailla käytön minimiajan täyttymisen jälkeen tuotuun ajoneuvoon. Jos ajoneuvoa on käytetty pitempään, sen veroa alennetaan edellä mainituista määristä 0,5 prosentilla kuukautta kohden kuuden kuukauden käytön jälkeisiltä käyttökuukausilta.

Euroopan yhteisölle ja sen muualta kuin Suomesta tulevalle henkilökunnalle ehdotetaan säädettäväksi samanlainen vapaus autoverosta kuin ulkomaiden diplomaattisilla edustustoilla ja niiden henkilökunnalle nykyisin on.

Väliaikaista verotonta käyttöä koskeviin säännöksiin ehdotetaan eräitä tarkennuksia, jotka vähäisessä määrin laajentavat säännöksen käyttötilanteita tai täsmentävät verottoman käytön rajausta.

Autoverolain 3 §:n mukaan ajoneuvo verotetaan uudelleen, jos ajoneuvon osista vähintään 50 prosenttia vaihdetaan. Ulkomailta käytettynä tuotu ajoneuvo verotetaan uudelleen, kun osista vaihdetaan 25 prosenttia. Veronkierroksi katsottavan toiminnan välttämiseksi ehdotetaan säädettäväksi, että korin vaihtaminen johtaisi aina uudelleen verottamiseen lukuun ottamatta ajoneuvoja, joiden valmistusvuodesta on kulunut veroilmoituksen antamisen ajankohtana 25 vuotta tai enemmän.

Moottoripyörästä, jonka valmistusvuoden päättymisestä on autoveroilmoituksen tekemisen ajankohtana kulunut 25 vuotta tai enemmän, suoritetaan veroa moottorin iskutilavuuden mukaan. Tähän ehdotetaan muutosta siten, että käytettyjen moottoripyörien vero määrättäisiin uuden moottoripyörän veron perusteella myöntämällä tästä ikähyvyitys.

Hallituksen esitykseen sisältyy lisäksi useita toisistaan riippumattomia muutosehdotuksia menettelysäännöksiin sekä teknisluonteisia ja kielellisiä tarkistusehdotuksia.

Muuttoautojen tuontia koskevia uusia nykyistä lievempiä säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti niihin ajoneuvoihin, joista tehdään autoveroilmoitus hallituksen esityksen antamispäivänä eli 5. päivänä joulukuuta 1996 tai sen jälkeen.

2. Käsitellyt aloitteet

Toivomusaloitteessa 51/1995 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin invalidien käyttöönsä hankkimien moottoriajoneuvojen veron palautusten korottamiseksi samalle tasolle ammattimaiseen liikenteeseen käytettävien ajoneuvojen kanssa.

Toivomusaloitteessa 14/1996 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin vammaisten auton hankinnan tukemiseksi.

3. Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

Koska nykyinen autoverolaki oli pakko EU-jäsenyyden vuoksi saattaa voimaan vuoden 1995 alusta, eduskunnalle ei marras—joulukuun vaihteessa 1994 varattu riittävästi aikaa esityksen asianmukaiselle käsittelylle. Valiokunta edellytti mietinnössään VaVM 88/1994 vp hallituksen pikaisesti selvittävän autoverouudistuksen käyttöönoton vaikutukset sekä uuden autoverolain mahdolliset epäselvyydet ja tulkinnanvaraisuudet. Lisäksi valiokunta edellytti hallituksen antavan vuoden 1995 alkukuukausina eduskunnalle esityksen uuden autoverolain epäkohtien, epäselvyyksien ja tulkinnanvaraisuuksien poistamiseksi.

3 §. Autoverolain 3 §:n mukaan ajoneuvo verotetaan uudelleen, jos ajoneuvon osista vähintään 50 prosenttia vaihdetaan. Ulkomailta käytettynä tuotu ajoneuvo verotetaan kuitenkin uudelleen jo silloin, kun sen osista vaihdetaan 25 prosenttia. Hallitus ehdottaa säännöksen olennaista kiristämistä ja perustelee muutosta tarpeella ehkäistä veronkiertoa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu muutos johtaisi kuitenkin siihen, että mahdollisten veronkiertotapausten lisäksi tosiasiaa estettäisiin myös aivan normaali ilman minkäänlaista veronkiertotarkoitusta tapahtuva autojen uudelleen muokkaus ja rakentelu. Tämä johtaisi alalla toimivan liiketoiminnan lakkaamiseen ja aiheuttaisi siten työttömyyttä. Myös kolaroidut autot kannattaisi tällöin purkaa osiin. Valiokunta ei hyväksy tätä, vaan ehdottaa, että 3 §:n 1 momentti säilytettäisiin nykyisellään. Mahdollinen veronkierto olisi ehkäistävä muutoin. Koska va-

liokunta ei hyväksy ehdotettua 3 §:n 1 momentin muutosta, voidaan myös lakiehdotuksen voimaantulosäännöksestä poistaa tarpeettomana ehdotettu 2 momentti.

7 ja 8 §. Hallitus ehdottaa käytettyjen moottoripyörien verotuksen muuttamista nykyisestä järjestelmästä ja perustelee muutosta tapahtuneilla väärinkäytöksillä. Valiokunta toteaa, että ehdotettu muutos ehkäisisi vanhojen moottoripyörien tuonnin ja entisöinnin erityisesti niissä tapauksissa, joissa ei voida katsoa olevan kysymys väärinkäytöksistä. Valiokunnan saaman tiedon mukaan tapaukset, joissa väärinkäytöksiä on ilmennyt, ovat normaalin viranomaisvalvonnan mukaisessa menettelyssä selvitettäviä ja johtavat voimassa olevan lainsäädännön mukaisiin seurauksiin. Valiokunta ehdottaa lainsäädännön säilyttämistä nykyisenä sekä 7 §:n 4 momentin että 8 §:n 3 momentin osalta.

21 §. Ehdotuksessa mainitaan verovapaina myös kilpa-autot, joita käytetään rekisteröimättöminä vain suljetulla alueella. Maininta on nykyisessä autoverojärjestelmässä tarpeeton, koska tällainen käyttö on verotonta jo lain soveltamisalaa koskevien säännösten perusteella. Pykäläehdotukseen erehdyksessä tullut kilpa-autoja koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi lakitekstistä.

25 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään määräajasta, jonka ajoneuvon on oltava muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuksessa ennen muuttoa Suomeen. Voimassa olevassa laissa käytetään tässä kohden ilmaisua aviopuoliso. Ehdotuksessa käytetään termiä puoliso. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut laajentaa käytäntöä tässä kohden esim. avopuolisoihin tai muutointaan vaikuttaa lainkohdan tulkintaan. Perusteluissa ei ole viittauksia terminologian muutokseen. Jotta tulkinnasta ei syntyisi epätie-toisuutta, valiokunta ehdottaa säännöksen säilyttämistä nykyisin voimassa olevassa muodossaan.

Käsiteltävänä olevan ehdotuksen mukaan alennus ns. muuttoautosta olisi 65 000 markkaa, jos muuttaja on välittömästi ennen muuttoa ollut ulkomailla yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuoden ajan ja ajoneuvo on välittömästi ennen muuttoa ollut omassa käytössä vähintään kuuden kuukauden ajan. Valiokunta toteaa, että eduskunnan saaman selvityksen mukaan veron alennus oli alkujaan autoverolakia säädettäessä tarkoitus mitoitaa siten, että vajaan 200 000 markan hintaluokkaan kuuluvista ja sitä halvemmista autoista poistuisi vero kokonaan. Käytännössä tämä ei kuitenkaan toteutunut,

vaan raja muodostui tätä alhaisemmaksi. Hallituksen esitys toteuttaa siten vain alkuperäisen tarkoituksen mukaisen rajan. Valiokunta toteaa, että hintaluokkaan noin 200 000 markkaa kuuluu runsaasti tavanmukaisia perheautoja. Valiokunta ehdottaa, että 25 §:ssä tarkoitettu veron alennuksen enimmäisraja korotetaan 80 000 markaksi.

35 §. Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädetään verottomasta käytöstä vientirekisteröinnin yhteydessä. Kohdassa käytetään aluksi termiä ajoneuvo, joka sisältää autojen lisäksi myös mm. moottoripyörät. Jäljempänä kohdassa käytetään kuitenkin termiä auto. Sanatarkasta soveltamisesta seuraisi, ettei moottoripyörää voisi käyttää tilapäisesti Suomessa, jos se olisi vientirekisterissä. Asiallista tarvetta tällaiseen rajoitukseen ei ole, joten valiokunta ehdottaa säännöksessä käytettävän yhtenäisesti termiä "ajoneuvo".

43 ja 67 §. Muussa verolainsäädännössä tapahtuneita muutoksia vastaavasti autoverolaissa ehdotetaan siirryttäväksi käyttämään ilmaisun "ennakkotieto" sijasta ilmaisua "ennakkoratkaisu". Muutostarve on kuitenkin jäänyt huomaamatta kahdessa kohdassa lakia. Ilmaisun "ennakkotieto" esiintyy lain 43 §:n 2 momentissa, jossa se tulisi korvata ilmaisulla "ennakkoratkaisu". Lain 67 §:n kohdalla oleva otsikko on myös jäänyt korjaamatta. Siinäkin ehdotetaan käytettäväksi ilmaisua "ennakkoratkaisu".

Valiokunta toteaa, että liikenteen verotukseen liittyvät kysymykset olisi pyrittävä ratkaisemaan nykyistä kokonaisvaltaisemmin. Pohdinnan kohteeksi olisi tällöin otettava sekä liikenteen verotuksen kokonaistaso että se, mikä osuus siitä peritään moottoriajoneuvon hankinnan yhteydessä ja mikä osuus kokonaisverorasituksesta peritään ajoneuvon käytön yhteydessä. Valiokunnan mielestä verotus olisi myös sopeutettava mahdollisimman hyvin EU-maiden liikenteen verotuksen yleiseen järjestelmään. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää käytettyjen tuontiautojen verotukseen.

Valiokunnan mielestä liikenteen verotusta koskevia ratkaisuja ei tulisi valmistella yksinomaan virkatyönä, vaan liikenteen verotuksen kokonaisuudistuksen vaihtoehtoja sekä myöskin ajankohtaisia yksityiskohtia koskevia ratkaisuja tulisi pohjustaa valtiovaraministeriön ja liikenneministeriön sekä poliittisten ja tarvittaessa myös muiden intressitahojen välisessä vuorovaikutuksessa.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettanut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

autoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

(poist.)

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun autoverolain (1482/94) (poist.) 8 §:n 1 momentti, 9 §, 14 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 30 ja 31 §, 33 §, 35 §:n 1 momentin 5, 6 ja 7 kohta ja 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, 43 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti, 47 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 50 §:n 1 ja 3 momentti, 51 §:n 3 ja 4 momentti, 52 §:n 1 momentti, 53—55, 58 ja 60 §, 61 §:n 1 momentti, 62, 63 ja 67 §, 67 §:n edellä oleva väliotsikko, 69 §:n 1 ja 2 momentti, 70 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 71 §:n 2 ja 4 momentti, 72, 73, 78—80 § ja 84 §, 86 §:n 3 momentti ja 89 §:n 2 momentti sekä

lisätään 13 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 22 a ja 25 a §, 26 §:ään uusi 2 momentti, 27 §:ään uusi 3 momentti, 29 §:ään uusi 2 momentti, 32 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 34 a §, 35 §:n 1 momenttiin uusi 8 ja 9 kohta, 43 §:ään uusi 3 momentti, 59 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 74 a §, seuraavasti:

3 ja 7 §

(Poist.)

8, 9, 13 ja 14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

21 §

Autoverosta on asetuksella säädetty ehdoihin vapaa pelastusauto, sairausauto, invataksi, eläinlääkintäauto, kuorma-auto yksinomaan ruumiiden ja hautajaistoimintaan liittyvien kukkalaitteiden kuljetukseen käytettävä ruumisauto (poist.). Autoverosta on asetuksella säädetty ehdoihin vapaa myös matkailuauto, jonka oma massa on vähintään 1 875 kiloa.

22 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

25 §

Maahan muuttavan henkilön muuton yhteydessä tuoman yhden yksityistalouteen kuuluvan verollisen ajoneuvon veroa alennetaan enintään 80 000 markalla ehdolla, että

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) ajoneuvo on välittömästi ennen muuttoa ollut muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuksessa tai omistukseen johtavassa hallinnassa

ja muuttajan käytössä vähintään kuuden kuukauden ajan; ja

(3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

25 a, 26, 27, 29—33 ja 34 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

35 §

Veroa ei ole suoritettava, jos:

5) ajoneuvoa käytetään rekisteröimättä sitä Suomessa liikenteeseen ainoastaan maasta vientiä varten tapahtuvaan siirtoon luovutuspaikalta vientipaikalle tai edellä mainittuun siirtoon merkittynä vientirekisteriin sekä vientirekisteriin merkityn ajoneuvon tilapäiseen käyttöön Suomessa pakottavaksi katsotun syyn taikka tavanomaisen lomamatkan tai siihen verrattavan lyhyehkön oleskelun johdosta, ei kuitenkaan maasta muuttoa välittömästi seuraavan tai maahan muuttoa välittömästi edeltävän kuukauden aikana;

(6—9 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

40 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

43 §

— — — — —
 Jos verotus peruutetaan siten kuin 1 momentissa säädetään, verovelvolliselta peritään sama maksu kuin *ennakkoratkaisusta*. (*Uusi*)
 (3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

46, 47, 50—55, 58—63 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Ennakkoratkaisu

67 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Muutoksenhaku

69—74 a §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

78—80, 84, 86 ja 89 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
 (2 mom. *poist.*)
 (2 mom. kuten 3 mom. hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet 511/1995 vp ja 14/1996 vp hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä huhtikuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Kari Rajamäki /sd, jäsenet Olavi Ala-Nissilä /kesk, Pirjo-Riitta Antvuori /kok, Markku Lehtosaari /kesk, Håkan Malm /r, Mats Nyby /sd, Virpa Puisto /sd, Maija Rask /sd, Jukka Roos /sd (osittain), Kimmo Sasi /kok, Oiva Savela /kok, Marja-Liisa

Tykkyläinen /sd ja Jukka Vihriälä /kesk sekä varajäsenet Ilkka Joenpalo /sd, Pekka Leppänen /vas, Raimo Liikkanen /kesk, Maija-Liisa Lindqvist /kesk, Lauri Metsämäki /sd (osittain), Paavo Nikula /vihr, Matti Saarinen /sd, Kari Uotila /vas ja Markku Vuorensola /kesk.

